

Aan:
Ministeries van Financiën, Economische Zaken
en Veiligheid en Justitie

Rotterdam, 26 april 2017

Telefoonnummer:

+31 (0)10 253 20 01

Contactpersoon:

Wim Span, Directeur VNAB

Betreft: Consultatie Implementatiewet registratie uiteindelijk belanghebbenden

Geachte heer, mevrouw,

Namens de leden van de Vereniging Nederlandse Assurantie Beurs (VNAB) ¹ maak ik graag gebruik van de mogelijkheid om te reageren op het wetsvoorstel *Concept wetsvoorstel houdende regels met betrekking tot de registratie van uiteindelijk belanghebbenden (Implementatiewet registratie uiteindelijk belanghebbenden)*.

Heel in het kort meent de VNAB dat het wetsvoorstel ten onrechte onvoldoende mogelijkheden in het leven roept voor verzekeraars en makelaars om op een efficiënte manier uitvoering te kunnen geven aan op hen rustende onderzoeksplichten op grond van de Sanctiewet 1977 en de aanverwante Europese verordeningen. De VNAB roept de wetgever dan ook op de inrichting van en toegang tot het UBO-register verder te verruimen zodat ook andere wettelijke verplichtingen tot het doen van UBO-onderzoek (kosten)efficiënt kunnen worden uitgevoerd.

Voordat de VNAB deze constatering, samen met andere bezwaren verder toelicht, zal ik eerst de VNAB en haar belang introduceren.

1. De VNAB en het Sanctiepl@tform

De VNAB is de belangenvereniging voor makelaars en verzekeraars in de co-assurantiemarkt. De co-assurantiemarkt kent vanwege haar specifieke karakter speciale uitdagingen daar waar het gaat om het uitvoeren van onderzoeken uit hoofde van de Sanctiewet. Er zijn in de co-assurantie op één polis immers veelal meerdere verzekeraars betrokken². De VNAB heeft de afgelopen jaren gewerkt aan een oplossing waarmee haar leden op een zo efficiënt mogelijke wijze kunnen voldoen aan de wettelijke verplichtingen

¹ Zie <https://www.vnab.nl/Pages/nl-NL/Over-VNAB-Leden/Verzekeraars> en <https://www.vnab.nl/Pages/nl-NL/Over-VNAB-Leden/Makelaarsleden> voor een overzicht van de verzekeraars- en makelaarsleden van de VNAB.

² Voor nadere informatie over de co-assurantiemarkt, zie <https://www.vnab.nl/nl-NL/Over-VNAB/Coassurantie>

die de Sanctiewet 1977 haar stelt. Dit wordt gedaan middels enerzijds het Sanctiewetprotocol en anderzijds via een softwareapplicatie, te weten het Sanctiepl@tform.³

In het Sanctiewetprotocol worden de rollen, verantwoordelijkheden en werkzaamheden van de makelaar en betrokken verzekeraars in de co-assurantiemarkt op het gebied van de Sanctiewet geregeld. Daarin wordt geborgd dat de makelaar in beginsel het onderzoek uitvoert en dit deelt met de op de polis betrokken verzekeraars. Daarmee wordt voorkomen dat de betrokken verzekeraars eenieder hetzelfde onderzoek doen naar dezelfde cliënt en transactie.

Dit scheelt niet alleen veel tijd maar vooral ook veel geld. De onderzoeken naar het achterhalen van de Ultimate Beneficial Owner (UBO) van verzekeringnemers of verzekerden en het screenen van deze UBO's tegen de relevante sanctielijsten, brengen hoge kosten met zich.

Op dit moment wordt er, ter bepaling van de UBO's van een organisatie die onderzocht wordt, gebruik gemaakt van gegevens die worden ingekocht bij een commerciële dataleverancier. Daar waar uit de verkregen gegevens niet voldoende duidelijk is of daadwerkelijk alle UBO's achterhaald zijn, wordt de informatie aangevuld door een zogenaamd 'UBO-formulier' uit te sturen aan de cliënt/betrokken partij, of er wordt gekeken of er reeds een door de cliënt ingevuld formulier beschikbaar is in het systeem.

De kosten van dit UBO-onderzoek worden in de eerste plaats bepaald door de commerciële tarieven van de dataleverancier. Belangrijker is het dat de bronnen waaruit de dataleverancier put niet voldoende informatie bevatten. In het huidige handelsregister van de Nederlandse Kamer van Koophandel wordt een aandeelhouder alleen vermeld indien deze 100% van de aandelen houdt. Het is goed mogelijk dat de UBO een lager percentage aandelen houdt en om die reden niet kan worden aangeleverd aan het Sanctiepl@tform.

Het wetsvoorstel voorziet in een uitbreiding van het huidige handelsregister met UBO-informatie (het zogenaamde UBO-register) die van groot belang is voor de verzekeraars en makelaars om te voldoen aan de op hen rustende wettelijke verplichtingen in het kader van de Sanctiewet 1977. Op dit moment kan alleen aan deze verplichtingen worden voldaan tegen onevenredig hoge kosten en inspanningen. Indien de inrichting en toegang tot het UBO-register op een aantal punten wordt aangepast en verruimd, kunnen de scherpste kanten van deze onevenredigheid worden weggenomen.

³ Het Sanctiepl@tform is sinds maart 2016 live. Er zijn sindsdien >75 aangesloten organisaties (makelaars/verzekeraars) en ruim 430.000 sanctieonderzoeken gestart, waarbij de UBO's van betrokken entiteiten achterhaald zijn.

2. Opmerkingen bij het wetsvoorstel

Het wetsvoorstel vloeit voort uit de Europese richtlijn 2015/849 inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering (hierna: de richtlijn). De richtlijn staat in de ogen van de VNAB niet in de weg dat bij de implementatie in de Handelsregisterwet ook andere doeleinden, waaronder het faciliteren van de verplichtingen die voortvloeien uit de Sanctiewet 1977, worden gediend. De VNAB verzoekt de wetgever deze ruimte ook daadwerkelijk te benutten. Daarbij zouden de volgende opmerkingen in ogenschouw moeten worden genomen.

a. Definitie UBO

In het wetsvoorstel is opgenomen dat onder de uiteindelijk belanghebbende (hierna door mij verder weer aangeduid als de UBO) moet worden verstaan: *de natuurlijke persoon die de uiteindelijke eigenaar is van of zeggenschap heeft over een onderneming of rechtspersoon.*

Wie als UBO moet worden aangemerkt zal in het Handelsregisterbesluit 2008 worden uitgewerkt door per type onderneming en rechtspersoon te bepalen wie dient te worden beschouwd als uiteindelijk belanghebbende.

Voor de praktijk van de sanctiewetgeving gaat het om de vraag welke natuurlijke persoon direct of indirect beschikt over 50% of meer van het aandelenkapitaal of de feitelijke zeggenschap over de onderneming heeft. De VNAB pleit ervoor om in het licht van het UBO-register eenzelfde definitie te hanteren, dan wel helder te regelen dat per in het register opgenomen natuurlijke persoon duidelijk wordt aangegeven welk deel van het aandelenkapitaal deze in zijn of haar bezit heeft.

De VNAB merkt op dat de registratie van eigendom door de wetgever in het voorstel voldoende wordt uitgewerkt. Het voorstel om daarbij bandbreedtes van aandelen percentages te hanteren is voor de VNAB goed werkbaar, ten minste zolang 50% in ieder geval een beginpercentage is voor een bandbreedte.

De definitie van UBO rept ook over zeggenschap. Dit begrip speelt ook in de sanctieregelgeving een rol. Voor de praktijk, zowel voor de entiteiten die moeten registreren als voor verzekeraars en makelaars die de UBO moeten vaststellen, is het van belang dat helder wordt gedefinieerd wanneer sprake is van zeggenschap in de zin van dit wetsvoorstel. Daarbij is ook van belang dat in de toelichting wordt overwogen dat de criteria voor zeggenschap die in het onderhavige wetsvoorstel zullen worden gehanteerd, ook zullen gelden voor de UBO-controle die verzekeraars en makelaars moeten uitvoeren.

Tot slot verzoekt de VNAB de wetgever om de nog op te stellen wijziging van het Handelsregisterbesluit ook ter consultatie voor te leggen.

b. Organisaties waarvoor de registratieplicht geldt

Het wetsvoorstel maakt duidelijk dat een aantal organisaties zal worden uitgezonderd van de registratieplicht. Als de VNAB het goed ziet gaat het daarbij om:

1. Eenmanszaken, publiekrechtelijke rechtspersonen, verenigingen van eigenaren en enkele typen historische rechtspersonen, allen vanwege het lage risico op witwassen of financieren van terrorisme;
2. Kerkgenootschappen vanwege de (indirecte) registratie van religie die een inschrijving zou betekenen;
3. Buitenlandse rechtspersonen met een hoofd- of nevenvestiging in Nederland om 'dubbele registratie' te voorkomen.

Met uitzondering van de eenmanszaken kan ten aanzien van de eerste categorie eenzelfde conclusie ook worden getrokken in het kader van de sanctiewetgeving. De VNAB verzoekt de wetgever dit duidelijk te overwegen in de memorie van toelichting of – bij voorkeur – op dit punt de Sanctiewet 1977 aan te passen.

Voor kerkgenootschappen geldt in de ogen van de VNAB hetzelfde. Ten aanzien van de kerkgenootschappen zijn verzekeraars nu in feite gehouden de privacygevoelige informatie omtrent religie van de UBO op te vragen en vast te leggen. Het is twijfelachtig of hiervoor voldoende juridische basis is. Vanwege het lage risico in het kader van de sanctiewetgeving zou de wetgever de verzekeraars en makelaars op dit punt tegemoet kunnen komen door te bepalen dat de verplichting een UBO te achterhalen niet geldt voor dit type rechtspersoon.

Een belangrijke ommissie in de ogen van de VNAB is gelegen in de derde categorie. In de toelichting wordt aangegeven de UBO-informatie van de in Nederland gevestigde onderdelen van een buitenlands concern – op termijn – kan worden verkregen door aan te sluiten op de UBO-registers van andere lidstaten. De verplichtingen onder de sanctieregelgeving gelden echter reeds nu. Daar komt bij dat een koppeling met 27 buitenlandse UBO-registers financieel gezien niet haalbaar zal zijn. De VNAB vraagt de wetgever dan ook deze derde uitzondering te heroverwegen dan wel te bepalen dat de informatie van de buitenlandse UBO-registers benaderbaar zal worden via het Nederlandse UBO-register.

c. De toegankelijke basale informatie

Voor de verzekeraars en makelaars zal niet alle informatie uit het UBO-register beschikbaar zijn. Dat zij geen toegang krijgen tot het BSN-nummer, valt te begrijpen. De VNAB pleit ervoor om de volledige geboorte-informatie, dus ook de geboortedag, -plaats en -land, wel beschikbaar te maken.

De verzekeraars en makelaars die in het kader van de naleving van de sanctieregelgeving UBO's moeten vergelijken met de sanctielijsten zijn gebaat bij zo volledig mogelijke informatie over de UBO, zodat zo goed mogelijk kan worden vastgesteld of deze UBO voorkomt op een relevante sanctielijst. Het ontbreken van de geboortedag bemoeilijkt het 'matchen' van informatie met sanctielijsten. Ook het verkrijgen van inzicht in geboorteplaats en -land kan behulpzaam zijn in de vaststelling of de UBO voorkomt op een sanctielijst.

Wat de VNAB betreft is er ook geen voldoende reden om deze informatie (geboortedag, -plaats, en -land) niet openbaar toegankelijk te maken. Dezelfde informatie (volledige geboortedatum, -plaats en -land) is immers wél openbaar beschikbaar, wanneer een persoon als bestuurder of bevoegd functionaris in het handelsregister wordt geregistreerd⁴.

d. De actualiteit van de gegevens

In het voorstel en de toelichting wordt aangegeven dat de gegevens in het register te allen tijde juist en volledig dienen te zijn. Het wetsvoorstel omvat echter geen duidelijke bepalingen waaruit volgt binnen welke termijn organisaties hun registratieplicht moeten nakomen en eventuele mutaties moeten doorgeven.

Daar komt bij dat niet duidelijk is of, en zo ja, hoe er in het UBO-register inzage gegeven wordt in de registratie-/wijzigingsdatum van de UBO-gegevens. Inzage hierin is van grote waarde voor de afnemers, omdat daarmee een indicatie verkregen wordt over de actualiteit en dus bruikbaarheid van de gegevens.

Dit punt is met name ook van belang omdat zowel de richtlijn als ook in de toelichting op het wetsvoorstel wordt benadrukt dat partijen die cliëntenonderzoek moeten doen, zich niet uitsluitend mogen verlaten op de gegevens in het UBO-register.

In de ogen van de VNAB zou het wetsvoorstel meer waarborgen moeten bieden voor de actualiteit en betrouwbaarheid van de geregistreerde gegevens. In de praktijk van de sanctieregelgeving moeten verzekeraars en makelaars kunnen vertrouwen op de openbare bronnen. Het alternatief is het steeds weer opvragen van UBO-informatie bij de verzekeringnemer of verzekerde. Dit leidt echter tot een onevenredig grote last voor de partijen die gehouden zijn de sanctieregels na te leven.

⁴ Zie <https://www.kvk.nl/over-de-kvk/over-het-handelsregister/toegang-handelsregister/toegangscodes-aanvragen/aanvragen-autorisatie-inzien-privé-adressen/> "…De overige gegevens van een huidige of gewezen bestuurder, commissaris, gevolmachtigde, enig aandeelhouder, houder van niet volgestorte aandelen, vereffenaar of beheerder zijn wel beschikbaar. **Iedereen kan de naam, geboortedatum en –plaats** en datum infunctietreding van deze functionarissen zien, alleen niet het privéadres."

e. Toegang tot afgeschermd gegevens

Het voorstel geeft aan dat een persoon om zwaarwegende redenen een verzoek in kan dienen tot het afschermen van zijn gegevens. Daarbij wordt opgemerkt dat de afscherming niet zal gelden indien banken, andere financiële instellingen of notarissen toegang vragen tot deze informatie.

Gezien de achtergrond van het wetsvoorstel – de verplichtingen van partijen onder de Wwft – verzoekt de VNAB de wetgever op dit punt te verduidelijken dat onder ‘financiële instellingen’ hier in ieder geval ook verstaat de verzekeraars die UBO-onderzoek moeten uitvoeren op grond van de sanctieregelgeving.

Ook vraagt de VNAB de wetgever te verduidelijken dat gedurende de periode waarin er een verzoek tot afscherming ingediend kan worden en waarin de gegevens dus nog niet openbaar zijn, deze wél inzichtelijk zijn voor de hierboven genoemde instellingen.

Daarenboven is van belang dat op grond van het VNAB Sanctiewetprotocol, om redenen van efficiency het onderzoek naar UBO's wordt uitgevoerd door makelaars. Zij doen dit (mede) namens de verzekeraars. De VNAB vraagt de wetgever ten aanzien van de uitzondering op de afscherming van gegevens, te bepalen dat deze ook toegankelijk zullen zijn voor partijen die de gegevens opvragen namens banken, andere financiële instellingen of notarissen.

g. Kosten

In de toelichting op het wetsvoorstel wordt gesteld dat er een kostendekkende vergoeding doorberekend zal gaan worden voor het opvragen van gegevens uit het UBO-register. De richtlijn stelt dat de vergoeding de administratiekosten niet mag overschrijden.

Zoals ik in de inleiding al heb aangeven zien de verzekeraars en makelaars zich op dit moment geconfronteerd met onevenredig hoge kosten voor de naleving van de regels inzake de sanctiewetgeving. Het wetsvoorstel biedt de wetgever de mogelijkheid om die kosten in ieder geval deels te matigen. De VNAB vraagt de wetgever nader uit te werken welke kostenelementen er in rekening mogen worden gebracht en daarbij ook in overleg te treden met de markt, althans met de VNAB, om te bezien hoe die kosten tot een minimum beperkt kunnen worden. In ieder geval is van belang dat in het wetsvoorstel duidelijker wordt gemaakt dat de vergoeding niet hoger zal zijn dan kostendekkend. Het is in de ogen van de VNAB niet passend indien er ‘winst’ wordt gemaakt op het verstrekken van gegevens uit een publiek register.

Hiermee zijn de belangrijkste opmerkingen van de VNAB aan bod gekomen. De invalshoek vanuit de sanctieregelgeving is tot op heden nog niet meegenomen in het wetsvoorstel. De VNAB kan zich voorstellen dat de wetgever op dit punt meer gedetailleerd kennis zou willen nemen van de UBO-praktijk van verzekeraars en makelaars. De VNAB stelt zich graag beschikbaar voor vragen en nadere toelichtingen.

Verder verzoek ik u de VNAB te informeren over de verdere ontwikkelingen ten aanzien van het wetsvoorstel en de VNAB uit te nodigen voor verdere consultaties.

Hoogachtend,

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'Wim Span', written over a light blue horizontal line.

Namens haar leden

Wim Span, directeur VNAB